

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen är grundskola, förskoleklass och fritidshem.

2019

Reviderad 2019-01-24

Innehåll

1. Inledning och grundläggande uppgifter.....	3
2. Utvärdering.....	6
3. Främjande arbete.....	7
4. Kartläggning.....	10
5. Förebyggande arbete.....	11
6. Rutiner för att uppmärksamma och utreda kränkande behandling.....	15
7. Styrdokument och definitioner.....	18

1. Inledning och grundläggande uppgifter

Enligt skollagen ska:

6 kap. 6§ Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. (Skollag 2010:800).

6 kap. 7§ Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. (Skollag 2010:800).

6 kap. 8§ Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (Skollag 2010:800).

Vision

Kunskap

Trygghet

Glädje

Tillsammans lär vi för livet

Vi på Borgstenaskolan vill skapa en Vi-känsla, där all personal och elever bidrar till ett gott arbetsklimat och där alla är stolta över Borgstenaskolan. Vi är goda förebilder och trygga vuxna som eleverna kan vända sig till. På Borgstenaskolan ska det råda trygghet där alla behandlas och möts med respekt. Alla på Borgstenaskolan är en del av en helhet där vi är hjälpsamma och följer skolans ordningsregler. På skolan och i samhället ska det råda en öppen attityd och respekt för människors olikheter och allas lika värde, där ingen diskriminering eller kränkande behandling förekommer. Vi är bra på olika saker och vi delar med oss av vår kompetens till varandra. Genom att ha ett positivt synsätt kring vårt sätt att prata, arbeta och hur vi tar oss an vardagen kommer detta främjande arbete att spegla av sig till vår skolkultur och vi bygger en kultur med en stark Vi-känsla.

Organisation

All personal på Borgstenaskolan ska ta avstånd från kränkande behandling och arbeta för att motverka diskriminering och trakasserier. Det är var och ens skyldighet att rapportera till Skolledningen vid misstanke om kränkande behandling, diskriminering och/eller trakasserier. För att förbättra vårt arbete har vi startat en trygghetsgrupp med representant från skolledning, elevhälsa samt från elever som har till uppgift att arbeta med frågor som handlar om trygghet och trivsel på skolan.

Gruppens sammansättning har en bred representation av skolan för att få ett demokratiskt perspektiv på arbetet genom våra olika roller. Gruppens uppdrag är att kartlägga samt på ett aktivt sätt leda det arbete som krävs för att säkerställa en levande plan mot kränkande behandling på Borgstenaskolan. Trygghetsgruppen har till uppgift att förankra planen och

arbeta förebyggande. Det ingår även att synliggöra planen inom skolans verksamhetsområde samt mot vårdnadshavare.

Trygghetsgrupp

Anette Lejon	Rektor
Henrietta Palmén	Lärare/rektorsassistent
Angela Tallosi	Fritidsledare/resurs
Alice Wernklev	Elevrepresentant åk 5-6
Oskar Landin Söderholm	Elevrepresentant åk 5-6
Lilly Lindell	Elevrepresentant åk 4
Matilda Eriksson	Elevrepresentant åk 3
Lukas Hillar	Elevrepresentant åk 3

Ansvarsområden

All personal och alla elever i skolan har ett ansvar att motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. I första hand tar alla ansvar för sitt eget förhållningssätt. Man ska också motverka och rapportera när man ser att någon, både vuxen och barn, blir utsatt för ett oacceptabelt beteende av någon. Rektor har det övergripande ansvaret för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

Rektor ansvarar för att:

- Se till att ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling samt på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.
- Se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- Årligen upprätta och utvärdera vår plan i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- Om skolan får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärd vidtas.
- Omgående rapportera fall av diskriminering och kränkande behandling till huvudman.

Övrig personal ansvarar för att:

- Följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Förebygga, upptäcka och åtgärda diskriminering och kränkande behandling genom att vara en god, positiva förebilder.
- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.
- Se till att utredda fall av diskriminering och kränkande behandling följs upp.
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter jämlikhet.

Elever ansvarar för att:

- Följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

- Påtala diskriminering och kränkande behandling som förekommer på skolan.
- Ta ansvar för sitt beteende i kontakter med andra elever och vuxna på skolan.

Elevråd ansvarar för att:

- Elevråd ansvarar tillsammans med rektor för att uppdatera skolans ordningsregler samt att förmedla dessa ut till klasserna.
- Elevrådet kommer även att utgöra en viktig del i arbetet med kränkande behandling där arbetet med kommande plan mot kränkande behandling utgör en stor och viktig del i deras arbete.

Vårdnadshavare ansvarar för att:

- Vid misstanke om att ditt eller någon annans barn utsätts eller utsätter andra för diskriminering eller kränkande behandling, kontakta ditt barns klasslärare/annan lärare eller rektor.

Delaktighet

Elevernas delaktighet:

Eleverna är delaktig genom upprättandet av plan mot kränkande behandling både genom trygghetsgruppen och genom Elevrådet. Eleverna återger informationen till sin klass och klasslärare samt berättar och diskuterar vad diskriminering och kränkningar är. Eleverna har alltid möjlighet att själv ta kontakt med en vuxen om de upplever sig kränkta, otrygga eller bara behöver prata.

Personalens delaktighet:

Personalen är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskriminering genom diskussioner, information och arbete på APT samt kontinuerligt löpande under läsåret. Under uppstarts dagar samt inför läsårsslut är all personal delaktig i utvärdering samt i att lägga upp planer inför kommande läsår. En trivselenkät genomförs varje år. Resultaten utvärderas och analyseras och används som underlag till vår plan.

Elevhälsans delaktighet:

Genom samtal med elever kan denna information användas, utan att ge avkall på sekretess, inför kommande arbete med kränkningar, trakasserier och diskriminering. Skolsköterska genomför trivselenkät som presenteras till personal samt analyseras i Elevhälsan.

Vårdnadshavarnas delaktighet:

Vårdnadshavare erbjuds att vara delaktiga inför upprättandet av likabehandlingsplanen genom klassernas representanter på Föräldrarådet där det bland annat diskuteras ordningsregler, kränkingsrutiner samt samskapande tillställningar. Rektor samt klassföreståndare informerar vårdnadshavare om de beslutade ordningsreglerna samt plan mot kränkande behandling via ping-pong samt utskick i klassföreståndarnas veckobrev. Dessa undertecknas av vårdnadshavare och återlämnas till klassföreståndare för att visa att de tagit del av informationen.

Förankring av planen

Planen mot kränkande behandling presenteras vid upprepade tillfällen under läsåret av Trygghetsgruppen. När det kommer ny personal samt nya elever är det rektors uppgift att informera om denna plan.

Tidpunkt	Målgrupp	Ansvarig
Januari/februari	Samtliga klasser	Trygghetsgruppen
Januari/februari	Personal	Rektor
Augusti	Samtliga klasser	Trygghetsgruppen/Lärare
Augusti/september	Vårdnadshavare	Rektor
Löpande	Ny personal samt nya elever	Lärare

2. Utvärdering

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats:

Fjolårets plan har utvärderats av rektor, personal samt elever. Samtliga elever har getts möjlighet att medverka vid utvärdering av planen genom att svara på frågor i en trivselenkät från Skolinspektionen gällande trivsel samt trygghet på skolan. Personalen har fått ge sina synpunkter på planen genom samtal i personalgruppen samt genom personalmöte. Elevhälsan har varit engagerad i utförandet av utvärderingen samt i att sammanställa resultat och delge samtliga på skolan denna information.

Resultat av utvärdering av fjolårets plan:

Analys av de inkomna kränkingsärendena visar dels på att ett förtydligande bland personalen beträffande rutiner kring kränkingsanmälan behöver genomföras. Det framkommer även att personalen på skolan behöver diskutera vad som är en kränkning eller inte. Rutiner över vilket dokument skall användas samt återkoppling behöver förtydligas. Detta behöver tas upp på personalmöten oftare än det gjorts tidigare. Under hösten 2018 påbörjades samtal kring kränkingsärenden men det gav ändå resultat att få kränkingsanmälningar inkom. Det är av stor vikt att en anmälan upprättas även om den blivit utredd och tid måste tas till att göra anmälningar när så erfordras detta. Rutiner kring kränkings-gång behöver implementeras samt de dokument som skall användas. Detta kommer kontinuerligt att gås igenom på veckomöten och APT.

Eleverna uppger att de är nöjda med skolsamling, fadderverksamhet samt med kompisgrupper. Eleverna ville gärna ha mer saker att göra på rasterna då det ibland är svårt att veta vad de ska hitta på. Detta har tillgodosetts genom olika rastaktiviteter som fritidspersonal tagit ansvar för. Dessa olika aktiviteter som varit olika lekar med utrustning har sedan funnits kvar veckans alla dagar till eleverna för egen lek tillsammans med kompisar.

Schemabrytande aktiviteter som luciafirande, Halloweenfirande mm är positivt, vi arbetar med att en större delaktighet bland elever samt personal beträffande planering samt framförhållning ska finnas. Skola Hem, föräldraförening, anordnar olika aktiviteter vilket är mycket positivt både för elever, personal samt vårdnadshavare. Det skapar en genuin sammanhållning och ger ett VI-skapande klimat.

Årets plan ska utvärderas senast:

November 2019.

Beskrivning av genomförande av utvärdering:

Planen mot kränkande behandling skall utvärderas genom enkät samt genom diskussioner klassvis alternativt i små grupper där medlemmar ut trygghetsgruppen ansvarar för detta.

Ansvarig för att årets plan utvärderas:

Rektor i samråd med trygghetsgruppen.

3. Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Gemenskap & Trygghet

Ett av skolans utvecklingsområden under 2018/2019 är att vi vill fortsätta att utveckla vår Vi-känsla i skolan där elever och personal känner en gemenskap och trygghet samt vistas dagligen i en skola som vi är stolta över. Genom att arbeta med värdegrundsarbete, utveckla våra relationer med elever och vårdnadshavare skapar vi goda förutsättningar där det råder en genuin gemenskap i en trygg miljö. Alla på Borgstenaskolan är en del av en helhet där vi är hjälpsamma och följer skolans ordningsregler. På skolan ska det råda en öppen attityd och respekt för människors olikheter och allas lika värde. Skolan ska ha en arbetsmiljö som präglas av trygghet, respekt och struktur. Skolan ska främja goda relationer och ett gott klimat som utvecklar en livslång lust att lära. Rasism, främlingsfientlighet, kränkningar eller diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska motverkas och bemötas med diskussion, kunskap samt aktiva insatser.

Vi är alla bra på olika saker och vi delar med oss av vår kompetens till varandra. Skolan har skolsamling ett par ggr per termin där eleverna har möjlighet att visa upp för sina skolkamrater vad de arbetat med. Dessa samlingar handlar även om att ha roligt och umgås tillsammans för att främja en Vi-känsla som i sin tur kan leda till en trygg miljö och en förstärkt respekt för varandra.

Vi har även återkommande arbete i kompisgrupper där alla elever medverkar i olika former av aktiviteter som t ex julpyssel inför jul samt vid skolstart då vi har kompisgrupper för att alla ska lära känna varandra genom gemenskapande övningar och aktiviteter. Genom att ha ett positivt synsätt kring vårt sätt att prata, arbeta och hur vi tar oss an vardagen kommer detta främjande arbete att spegla av sig till vår skolkultur och vi bygger en kultur med en stark Vi-känsla.

Insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter

Gällande: Kön, Könsidentitet och uttryck

Mål och uppföljning:

Skolan skall förhindra könsdiskriminering och trakasserier som har samband med kön. Alla elever skall ha rätt att uttrycka sin könstillhörighet och ska känna sig accepterad oavsett könsidentitet och uttryck. Skolan ska ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten samt lika stort utrymme och samma förutsättningar. Uppmärksamma och informera om könsidentiteter/uttryck efter elevernas ålder och mognad, detta för att utveckla respekt och förståelse samt arbeta för allas trygghet att få vara den man är.

Uppföljning sker i juni 2019.

Insats:

Möjlighet finns att bjuda in utomstående aktörer såsom t.ex Mimmi Fasth från RFSL för att prata om HBTQ frågor. Genom kontinuerliga diskussioner i ämnet i varje klass. Främja att alla individer får vara de som de är.

Ansvarig: All personal på skolan.

Datum när det ska vara klart: November 2019

Gällande: Etnisk tillhörighet. Religion eller annan trosuppfattning.

Mål och uppföljning:

Skolan skall förhindra diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet. Religion eller annan trosuppfattning samt främja alla elevers rättigheter oavsett etnicitet, religion eller trosuppfattning.

Uppföljning i juni 2019.

Insats:

Genom att lyfta upp diskussioner i undervisningen som berör rasismens historia samt lyfter fram sveriges nationella minoriteter, där vi tar avstånd från alla trakasserier och diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Arbete i samtliga klasser med ett målinriktat arbete för att uppmärksamma eleverna på olika etniska tillhörigheter, religion eller annan trosuppfattning. Ledighet på grund av religiösa helger ges oavsett vilken religion eller trosuppfattning eleven innehar.

Ansvarig: All personal på skolan. Undervisande lärare. Rektor.

Datum när det ska vara klart: November 2019

Gällande: Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning:

Ingen på skolan ska känna sig utanför eller uppleva att personen inte kan delta i samma aktiviteter eller undervisning som övriga elever med följd av sin funktionsnedsättning. Uppföljning i juni 2019.

Insats:

Undervisning och skolmiljö anpassas till samtliga elever utifrån deras förutsättningar och behov. Schemabrytande aktiviteter som friluftsdagar, skolavslutning skall anpassas för att alla ska ha möjlighet att medverka. I alla undervisningssituationer uppmärksammas att alla är olika och behöver olika

Ansvarig: All personal. Rektor

Datum när det ska vara klart: November 2019

Gällande: Sexuell läggning

Mål och uppföljning:

Förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Uppföljning i juni 2019.

Insats:

Möjlighet finns att bjuda in utomstående aktörer såsom t.ex Mimmi Fasth från RFSL för att prata om HBTQ frågor. Genom kontinuerliga diskussioner i ämnet i varje klass. Främja att alla individer får vara de som de är.

All personal ser över dokument där familjesammansättning skall anges så denna inte medför en diskriminering oavsett sexuell läggning. I undervisningen ges varierande former av familjesammansättningar lika mycket utrymme. Begreppet vårdnadshavare används för att undvika diskriminering angående sexuell läggning.

Ansvarig: All personal. Rektor.

Datum när det ska vara klart: November 2019.

Gällande: Ålder

Mål och uppföljning:

Alla elever ska ges möjlighet att få sin röst hörd. Vi arbetar för att främja en åldersblandad kultur på skolan.

Insats:

Alla elever ska ha möjlighet att göra sin röst hörd via Elevrådet. Det finns två representanter från samtliga klasser, från Förskoleklass till år 6, där alla ges lika mycket utrymme. Under raster får alla vara med i lekar/aktiviteter samt fotboll oavsett vilken årskurs eleven går i. Uppföljning sker i juni 2019.

Ansvarig: All personal. Rektor. Rastvakter.

Datum när det ska vara klart: November 2019.

4. Kartläggning

Här beskrivs vilka kartläggningsmetoder verksamheten använt sig av och vilka risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som har identifierats.

Kartläggningsmetoder:

Riktad kartläggning har genomförts genom att Elevhälsan har sett över samtliga elevärenden som inkommit till Elevhälsans kännedom. Delar av Elevhälsan har även haft möte med skolläkare för att tillsammans kartlägga elevunderlaget samt behov av insatser.

Genom att se över resultat av föregående trivselenkät, Skolinspektionens utlåtande samt via diskussioner som klassföreståndare hållit med sina klasser och fört vidare till Elevrådet har en vidare bild av kartläggningen genomförts.

Hur har elever involverats i kartläggningen:

Eleverna har involverats genom enskilda samtal med personal samt med Elevhälsan där de berättat om elevernas situation på skolan. Elevrådet har tagit med sig åsikter och tankar från sina respektive klassråd och lyft fram dessa under Elevrådsmöten.

Elevrådet har varit engagerade i upprättandet av våra gemensamma ordningsregler. Dessa har sedan arbetats med i klasserna för att sedan tas tillbaka till Elevrådet där det förfinades och förtydligades. Rektor och Elevråd beslutade att våra ordningsregler skulle gälla varvid dessa presenteras i samtliga klasser av Elevrådsrepresentanter och Rektor och klassföreståndare placerade dessa på lämplig plats i klassrummen.

Hur har personalen involverats i kartläggningen:

Personalen har varit delaktiga genom samtal under APT samt vid personalmöten. Vid enskilda ärenden har personalen berättat hur stämningen är i skolan samt vid enskilda elevärenden genom samtal med personal från Elevhälsan.

Resultat och analys av kartläggning:

Utifrån resultat från klimatundersökning 2018 råder det trivsel samt studiero i större delen av klasserna medan det finns kvar brister inom detta område i andra klasser. Undersökningen visar även att eleverna är trygga på skolan. Resultat från Skolinspektionens enkät för vårdnadshavare visar att de upplever att sitt barn är relativt tryggt, 1 elev F-3 och 3 elever 4-6 känner otrygghet i skolan. Beträffande området studiero är siffran F-3, 4 elever och 4-6, 10 elever som inte känner studiero. Bedömningen blir att arbetet med studieron och tryggheten skall vara fortsatt intensifierat för att ytterligare sänka nivån av otrygghet. Genom ett aktivt ledarskap skall verksamheten utvecklas så alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Överlag om man ska gå på skolinspektionens siffror så har vi ett bra klimat men självklart ska man sträva efter att nå ännu högre. Skolinspektionens granskning av fritidshem i Borås stad visade att rådde brist i verksamheterna beträffande arbetet med trygghet och studiero. Där arbetar vi förebyggande genom att upprätta handlingsplaner där behov finns och genom att fördela personal på bästa sätt.

Analys av enkät visar att 4 elever av 103 inte känner sig trygga på skolan. Avsnittet som handlar om arbetsro uppvisar att det är 14 elever som inte känner att de har arbetsro i skolan. Dessa resultat har analyserats av personal samt elevhälsa och vi finner dessa inte helt tillförlitliga då materialet som användes var svårt att förstå och det var svårt för en del barn, främst i de lägre årskurserna, att läsa vad som efterfrågades. Det har nu gjorts en ny enkät som kommer att testas under kommande terminen. Genom samtal på klassråd och elevråd uppskattar samtliga elever de gemensamma aktiviteterna som bidrar till en god stämning, känsla av gemenskap och samhörighet på skolan. Eleverna önskar mer aktiviteter under rasterna då det är vid dessa tillfällen som kränkningar förekommer främst. Och det har tillgodosetts under höstterminen och kommer fortsätta under vårterminen då det gett goda resultat.

De anmälningar som inkommit om kränkande behandling handlar om händelser elever emellan. Det har då handlat om kränkande ord samt knuffar och slag. Det har även handlat om saker som skett innan eller efter skoltid som påverkat eleverna då de är i skolan. Enkät visar även att eleverna inte känner sig trygga med att vända sig till en vuxen om något hänt. Detta är något som vi kommer arbeta vidare med i varje klassrum.

5. Förebyggande arbete

Här formuleras konkreta åtgärder för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån resultat i kartläggningen. Det förebyggande arbetet syftar till att

avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten.

Insatser för att förebygga lika rättigheter och möjligheter:

Gällande: Trygghet

Mål:

Samtliga elever ska känna sig trygga i skolan och veta att de kan prata med en vuxen när en kränkning skett.

Åtgärd:

I varje klassrum uppmärksammas vad en kränkning är och eleverna ger förslag på hur de kan undvika sådana. Att bli varse om de kränkningar som sker på skolan samt ta itu med dessa skyndsamt.

Motivera åtgärd:

Vi har blivit medvetna om att det finns elever som inte känner att de har en vuxen att prata med. Det har framkommit att elever känt sig kränkta utan att skolan haft kännedom om det.

Ansvarig: All personal

Datum när det ska vara klart: November 2019.

Gällande: Kränkande behandling

Mål:

Att försäkra oss att kränkande beteende anmäls samt att anmälningarna sköts på rätt sätt.

Åtgärd:

Förtydligande av ärendegången vid kränkningar. Rektor samt ansvarig för utredning av kränkningsärenden informerar personal om att samtliga kränkningar skall tas på allvar och anmälas samt hur hanteringen av dessa går till. Diskussion om vad som är en kränkning tas upp på APT.

Motivera åtgärd:

Beträffande när kränkningar sker skall all personal veta hur de anmäler och dessa skall tas itu med skyndsamt.

Ansvarig: Rektor samt ansvarig för kränkingsanmälningar.

Datum när det ska vara klart: November 2019. Uppföljning juni 2019.

Gällande: Kränkande behandling

Mål:

Utveckla rastverksamheten.

Åtgärd:

Inför skolans organisation till läsåret 2019/2020 skall en översyn genomföras beträffande hur rasterna skall förläggas för eleverna, hur rastvakterna skall fördelas samt att rastverksamhet skall finnas.

Motivera åtgärd:

Övervägande delen av kränkningarna sker på rasterna. Eleverna upplever att raster kan vara otrygga.

Ansvarig: Rektor.

Datum när det ska vara klart: November 2019.

Gällande: Samtliga diskrimineringsgrunder.

Mål:

Utveckla skolans gemenskap och Vi-känsla för att ge ökad respekt mellan eleverna, större förståelse kring olikheter samt minskade kränkningar elever emellan. Syftet är att eleverna ska känna trygghet i skolan och bekväma med att prata en vuxen.

Åtgärd:

Fortsätta med Skolsamling och skolans gemenskapande traditioner.

Motivera åtgärd:

Skolans gemenskapande aktiviteter är uppskattade av eleverna och personalen. Dessa är viktiga att hålla vid liv och utveckla genom att göra eleverna mer delaktiga i vad som skall ske och varför.

Ansvarig: Ansvarig för skolsamling samt all personal

Datum när det ska vara klart: November 2019. Uppföljning i juni 2019.

Gällande: Trygghet

Mål:

Utveckla relationer bland vuxna och elever för att eleverna skall våga komma till någon vuxen om den känner sig otrygg.

Åtgärd:

Relationsskapande aktiviteter och övningar mellan klassföreståndare/personal och elever.

Motivera åtgärd:

Elever skall känna att de kan gå till en vuxen om de behöver prata.

Ansvarig: Klassföreståndare och fritidspersonal

Datum när det ska vara klart: November 2019. Uppföljning i juni 2019.

Gällande: Trygghet

Mål:

Utveckla skolans gemenskap och Vi-känsla för att ge ökad respekt mellan eleverna, större förståelse kring olikheter samt minskade kränkningar elever emellan. Syftet är att eleverna ska känna trygghet i skolan och bekväma med att prata en vuxen.

Åtgärd:

Fortsätta med Skolsamling och skolans gemenskapande traditioner. Vi har startat upp Trygga Gruppen där en vuxen tillsammans med två elevrepresentanter från varje klass 3-6 arbetar med vad som behövs för att skapa en trygg skola och en starkare Vi-känsla. Vi har t.ex.kompisgrupper där elever från varje klass tillsammans gör olika aktiviteter.

Motivera åtgärd:

Skolans gemenskapande aktiviteter är uppskattade av eleverna och personalen. Dessa är viktiga att hålla vid liv och utveckla genom att göra eleverna mer delaktiga i vad som skall ske och varför.

Ansvarig: Ansvarig för trygghetsgrupp och trygga gruppen

Datum när det ska vara klart: November 2019. Uppföljning i juni 2019.

6. Rutiner för att uppmärksamma och utreda kränkande behandling

Alla elever har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheten. Huvudmannen ska därför ha system för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra förekomsten av kränkande behandling i framtiden.

6 kap. 10 §

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Utifrån det ovan nämnda ska anmälningar om kränkande därför behandlas enligt nedanstående rutiner som gäller i Borås stad.

Rutiner för grundskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Dessa rutiner gäller för grundsärskolan, grundskolan, förskoleklass, fritidshemmet och korttidstillsynen.

Riktlinjer gällande dokumentation och arbete mot diskriminering samt plan för arbetet mot kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skollagen 6 kap 8 § ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Diskrimineringslagen 2 kap finns skrivningar gällande barn i utbildning om *Diskrimineringsförbud* (5§) och *Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier* (7§). Dessutom föreskrivs i 3 kap 1 § *Aktiva åtgärder* är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. *Lag (2016:828)*.

Aktiva åtgärder:

I Diskrimineringslagen 3 kap 2 § står följande "Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

1. undersöka om det finns risker för diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier, eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3. *Lag (2016:828)*.

I 3 kap 3 § framgår att "Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. *Lag (2016:828)*." Arbetet ska genomföras och dokumenteras löpande.

Stöd i arbetet finns i Skolverkets *Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (2012)* på DO:s webbsida <http://www.do.se/framja-och-atgarda/forskolan-och-skolans-ansvar/>.

Rektors ansvar:

- Upprättad plan gällande arbetet med kränkande behandling sparas digitalt på gemensam domän, Pingpong.
- Att rutinerna för "Anmälan av kränkande behandling till huvudmannen" är väl kända av anställda på enheten.
- Att dokumentation (kravet på likabehandlingsplan är borttaget 2017-01-01) gällande det fortlöpande diskrimineringsarbetet sparas på gemensam domän.
- Att dokumentationen omfattar alla de fyra stegen som framgår under rubriken "Aktiva åtgärderna".

Anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Enligt Skollagen 6 kap 10 § är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, skyldig att anmäla detta till rektor.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

När rektor får kännedom om att ett barn upplever sig kränkt ska detta omgående anmälas till huvudmannen. Se vidare under rubriken "Anmälan till nämnd" Rektor använder särskild bifogad blankett för detta.

Omständigheterna kring den upplevda kränkningen skall skyndsamt utredas. Vid återkommande signaler om kränkande behandling skall en allsidig och grundlig utredning omedelbart genomföras. Utredningen skall dokumenteras skriftligen.

Av Grundskolenämndens delegationsförteckning framgår att rektor har delegation på att utreda och åtgärda uppgivna kränkningar. I det fall att rektor själv uppges ha kränkt ett barn eller elev skall utredningen istället göras av verksamhetschef

De åtgärder som vidtas ska bygga på en analys av resultatet av utredningen. Åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras tills dess att situationen är varaktigt löst. Uppföljning, åtgärder och utvärdering skall dokumenteras skriftligen. Den skriftliga dokumentationen skall delges Grundskolenämnden. Rektor ansvarar för att detta görs. Rutiner för detta skall finnas med i varje skolas plan mot kränkande behandling.

Anmälan till nämnd

Inkomna uppgifter om kränkningar anmäls till Grundskolenämnden som ett sekretessärande till nästkommande nämndmöte. Rektor ansvarar för att anmälan omgående skickas till området

verksamhetsutvecklare som handlägger ärendet. Vid särskilt allvarliga kränkningar informeras Presidiet omgående.

Utredning, åtgärder och utvärdering anmäls till Grundskolenämnden som ett sekretessärende till nästkommande nämndmöte. Rektor skickar dokumentationen till Verksamhetsutvecklaren som handlägger ärendet. Detta gäller även om ärendet inte avslutats.

Avgivande av svar till myndighet gällande kränkningar mm

I de fall ett ärende anmäls till Skolinspektionen, Barn-och elevombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Justitieombudsmannen eller annan rättslig instans har Grundskolenämnden delegerat ansvar för att upprätta svar till Chef för Kvalitet och utveckling. I fråga om skadestånd skall Kommunjuristen kopplas in.

Utvärdering av Borås stads rutiner

Dessa rutiner ska revideras senast 2018-02-01. Chef för kvalitet och utveckling i Grundskoleförvaltningen ansvarar för detta arbete.

Notera: Om den som utsätter elev för kränkande behandling är en eller flera andra elever kan det vara aktuellt att vidta disciplinära åtgärder mot den eller de eleverna. Det ska också påminnas om att lärare eller rektor får och ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Det kan t.ex. vara att bryta upp pågående kränkande behandling.

7. Styrdokument och definitioner

Lagstiftning om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden.

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen.

De styrdokument som reglerar detta arbete samt de som detta arbete utgår från är:

1. Skollagen 2010:800 - 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling
2. Diskrimineringslagen 2008:567
3. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011)
4. FNs konvention om barnets rättigheter.
5. Salamancadeklarationen
6. Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, (SKOLFS 2012:10).
7. Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling
8. Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Definitioner

Direkt diskriminering:

innebär att ett barn eller en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet:

Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier:

Trakasserier innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det som diskriminering.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier:

Innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till sexuella anspelningar.

Instruktioner att diskriminera:

En person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Diskrimineringsgrunder

- **Kön:** Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.
- **Etnisk tillhörighet:** tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- **Religion/annan trosuppfattning:** livsstils-ingripande tro på en högre ickevärldslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Kränkande behandling

Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Det kan handla om att bli utsatt för slag och knuffar. Att bli hotad och bli kallad för kränkande ord. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda. Eller att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning och att göras till åtlöje.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.